

Lausunto hyvinvointisuunnitelma 2027-2030

Vastaaja:

-

Vastaus:

29.09.2026, 15.13 - 29.09.2026, 15.27

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation tai yhteisön puolesta

2. Organisaation tai yhteisön nimi *

Oulun kaupunki

3. Mikä taho? Kirjoita muun tahon nimi *

Ei vastauksia

4. Lausuntoa antavan yhteystiedot

Etunimi ja sukunimi	Pirjo Nikula
Sähköposti	pirjo.nikula@ouka.fi

5. Yleisarvosana koko väestön hyvinvointisuunnitelmasta

4

6. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Suunnitelmassa tunnistetaan hyvin väestön hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia keskeisiä ilmiöitä ja haasteita. Hyvinvointierojen kaventaminen, osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen sekä mielenterveyden edistäminen ovat perusteltuja ja ajankohtaisia painopisteitä. Myönteistä on myös se, että hyvinvointia tarkastellaan laajasti eri väestöryhmien näkökulmasta ja että hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhdyspintatyön merkitys tunnistetaan osana kokonaisuutta. Suunnitelmassa korostuvat ennaltaehkäisevä työ, varhainen tuki sekä yhteistyö kuntien, järjestöjen, oppilaitosten ja muiden toimijoiden kanssa. Myös osallisuuden ja yhteisöllisyyden merkitys hyvinvoinnin edistäjänä tuodaan esiin tarkoituksenmukaisesti. Kokonaisuutena suunnitelma muodostaa laajan ja rakenteeltaan selkeän kokonaisuuden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella.

7. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Suunnitelmassa olisi perusteltua kuvata nykyistä selkeämmin Pohteen oma rooli, vastuut ja vaikutusmahdollisuudet suhteessa muihin toimijoihin. Yhteistyökumppaneiden merkitys on keskeinen, mutta tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta olisi tärkeää erottaa nykyistä selvemmin hyvinvointialueen omat tehtävät ja vastuut niistä tavoitteista, joiden saavuttaminen perustuu yhdyspintayhteistyöhön. Tavoitteiden, toimenpiteiden, mittareiden, vastuutahojen ja resurssien välistä yhteyttä tulisi vahvistaa. Osalle tavoitteista olisi hyödyllistä määritellä nykyistä tarkemmat lähtö- ja tavoitetasot sekä kuvata käytettävät tietolähteet ja seurannan toteuttamistapa. Tämä parantaisi suunnitelman arvioitavuutta sekä vaikuttavuuden seuranta. Palveluiden saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmaa olisi tarkoituksenmukaista tarkentaa. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää erilaisiin elämäntilanteisiin sekä taloudellisiin, kielellisiin ja kulttuurisiin tekijöihin. Lisäksi vammaisten henkilöiden, pitkäaikaissairaiden sekä muiden erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden palveluiden saavutettavuus olisi syytä huomioida nykyistä näkyvämmiin. Päihdehaittoja käsittelevässä osuudessa olisi perusteltua huomioida alkoholihaittojen lisäksi myös huumausaineiden

käytöstä aiheutuvat haitat sekä niiden vaikutukset yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen hyvinvointiin. Suunnitelmaluonnoksessa asumisen merkitystä hyvinvoinnin, mielenterveyden ja päihdehaittojen ehkäisyn näkökulmasta käsitellään varsin niukasti. Asunnottomuuden ja asumisen epävarmuuden ehkäisy olisi perusteltua huomioida erityisesti työikäisten hyvinvointisuunnitelmassa sekä päihdehaittojen vähentämiseen liittyvissä toimenpiteissä, sillä vakaa asuminen on keskeinen hyvinvointia suojaava tekijä ja tukee mielenterveys- ja päihdehaittojen ehkäisyä. Palveluiden saatavuuden, oikea-aikaisuuden, jatkuvuuden ja vaikuttavuuden seuranta tulisi kuvata nykyistä tarkemmin. Suunnitelman toimeenpantavuutta vahvistaisi yhtenäinen tiedolla johtamisen, seurannan ja arvioinnin rakenne, jossa tavoitteisiin liitetään mittarit, lähtö- ja tavoitetasot, tietolähteet, vastuutahot, aikataulut, resurssit sekä arviointikäytännöt. Lisäksi olisi kuvattava tavoitteiden toteuttamisen edellyttämä päätösvalta ja johtamisrakenteet sekä se, miten seurantatietoa hyödynnetään johtamisessa, päätöksenteossa, palvelujen kehittämisessä ja resurssien kohdentamisessa. Näin suunnitelma loisi selkeän ja realistisen perustan myös kuntien, järjestöjen ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävälle yhteistyölle. Määräaikaaisella hankerahoituksella kehitettyjen toimintamallien osalta olisi tärkeää arvioida toiminnan jatkuvuutta jo suunnitteluvaiheessa. Vaikuttaviksi todettujen toimintamallien vakiinnuttamista osaksi pysyvää toimintaa tulisi edistää mahdollisuuksien mukaan. Edellä esitetyillä täsmennyksillä hyvinvointisuunnitelma tukisi nykyistä vahvemmin hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämistä Pohjois-Pohjanmaalla.

8. Yleisarvosana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta

4

9. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on tunnistettu keskeiset lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin vaikuttavat tekijät. Erityisen myönteistä on varhaisen tuen, mielenterveyden edistämisen, osallisuuden, turvallisen arjen sekä monialaisen yhteistyön korostaminen. Painopisteet vastaavat hyvin lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tämänhetkisiä haasteita.

Suunnitelman vahvuutena voidaan pitää myös sitä, että hyvinvointia tarkastellaan palvelujärjestelmää laajemmasta näkökulmasta. Kasvuympäristöjen, perheiden, yhteisöjen ja arjen toimintaympäristöjen merkitys hyvinvoinnin rakentumisessa on tunnistettu, samoin ehkäisevän työn ja varhaisen tuen keskeinen rooli.

Myönteistä on lisäksi pyrkimys vahvistaa palvelujen oikea-aikaisuutta sekä ehkäistä ongelmien kasautumista. Lähtökohta tukee tavoitetta siitä, että lasten, nuorten ja perheiden tarpeisiin vastataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja että palvelukokonaisuudet muodostuvat asiakkaan näkökulmasta johdonmukaisiksi.

10. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Suunnitelman ohjausvaikutusta olisi mahdollista vahvistaa kuvaamalla nykyistä tarkemmin Pohteen eri palveluiden roolia tavoitteiden käytännön toteuttamisessa. Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, perhekeskuspalveluiden, lapsiperheiden sosiaalipalveluiden, lastensuojelun, lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden, kuntoutuksen, suun terveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon tehtäviä, vastuita ja palveluprosesseja olisi perusteltua kuvata nykyistä näkyvämmiin.

Palvelujen saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmaa tulisi vahvistaa. Lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuudet saada tukea eivät ole yhdenvertaiset, ja palveluiden suunnittelussa on tärkeää huomioida toimintakykyyn, taloudelliseen tilanteeseen, kieli- ja kulttuuritaustaan, vammaisuuteen, pitkäaikaissairauksiin sekä perheiden elämäntilanteisiin liittyvät erilaiset tuen tarpeet. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää niihin lapsiin, nuoriin ja perheisiin, joiden tuen tarve voi muutoin jäädä tunnistamatta.

Kuntien, järjestöjen ja Pohteen välistä työnjakoa olisi hyödyllistä kuvata nykyistä selkeämmin. Varhaiskasvatuksen, koulujen, nuorisopalveluiden, liikunta- ja kulttuuripalveluiden sekä järjestöjen merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnille on keskeinen, mutta eri toimijoiden vastuiden ja toimivallan tulisi hahmottua nykyistä selkeämmin. Samalla olisi hyödyllistä tarkentaa Pohteen roolia yhdyspintatyössä esimerkiksi ammattilaisten välisen konsultoinnin, palveluketjujen toimivuuden, palveluihin pääsyn seurannan sekä palvelukatkosten ehkäisemisen näkökulmasta.

Turvallisuuden teemaa olisi mahdollista tarkastella nykyistä laajemmin. Lähisuhdeväkivallan lisäksi lasten ja nuorten turvallisuutta heikentävät esimerkiksi kouluväkivalta, vertaisväkivalta, kiusaaminen, verkkoväkivalta sekä muut turvattomuutta lisäävät ilmiöt, joiden huomioiminen vahvistaisi suunnitelman lapsi- ja nuorisolähtöisyyttä.

Miten suunnitelmaa voisi edelleen kehittää?

Lasten oikeudet, lasten ja nuorten osallisuus sekä kokemustiedon hyödyntäminen voisivat näkyä suunnitelmassa nykyistä vahvemmin. Tavoitteita olisi hyvä täsmentää siten, että ne ovat selkeästi arvioitavissa ja kytkeytyvät Pohteen omiin tehtäviin. Tavoitteisiin tulisi liittää keskeiset toimenpiteet, vastuutahot, aikataulut ja käytettävissä olevat resurssit.

Palveluiden saavutettavuudessa tulisi huomioida nykyistä näkyvämmiin lasten, nuorten ja perheiden erilaiset elämäntilanteet sekä tuen tarpeet. Erityistä huomiota on tarpeen kiinnittää perheisiin, joiden hyvinvointia kuormittavat esimerkiksi taloudelliset vaikeudet, pitkäaikaissairaus, vammaisuus, kulttuuriset tai kielelliset tekijät tai muu haastava elämäntilanne.

Tiedolla johtamisen näkökulmasta olisi tärkeää mahdollistaa erojen tarkastelu alueittain ja väestöryhmittäin siten, että tuen tarpeiden kasautuminen voidaan tunnistaa. Suunnitelman toteutumista sekä yhteistyötä Pohteen ja kuntien kesken asetettuihin tavoitteisiin nähden tukee se, että kunnat saisivat myös kuntakohtaisia tunnuslukutietoja esim. Pohteen palvelujen toteumasta. Tämä edesauttaisi kaikkia yhteistyön osapuolia ehkäisevän työn ja varhaisen tuen toiminnan suuntaamisessa ja vuosittaisessa toteuman seurannassa ja arvioinnissa. Mittareiden yhteydessä olisi hyödyllistä kuvata lähtö- ja tavoitetasot sekä tiedonkeruun ja raportoinnin vastuut. Yhdyspintayhteistyön tavoitteiden, vastuiden ja arviointikäytäntöjen määrittely puolestaan hyötyisi yhteisestä valmistelusta kuntien ja järjestöjen kanssa.

Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluiden saatavuuden lisäksi suunnitelmassa olisi tarkoituksenmukaista kuvata korkean riskin tilanteissa olevien lasten ja nuorten palvelupolkuja sekä sitä, miten tuki järjestyy tilanteissa, joissa varhainen tuki ei ole riittävää. Samalla olisi tärkeää kuvata, kuinka ehkäistään palveluiden välisiä katkoksia ja varmistetaan tuen jatkuvuus. Lisäksi lapsivaikutusten arvioinnin merkitys sekä Oulun lapsiystävällinen kunta -työn yhteys hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoon olisi perusteltua tunnistaa.

Turvallinen arki -kokonaisuudessa väkivallan ehkäisyn tavoitetta olisi perusteltua tarkastella laajemmin lasten ja nuorten näkökulmasta. Suunnitelmassa tavoitteeksi on asetettu lähisuhdeväkivallan vähentäminen. Koska kyseessä on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, olisi tarpeen arvioida, tulisiko tavoitteena olla laajemmin lapsiin ja nuoriin kohdistuvan väkivallan sekä väkivaltakokemusten vähentäminen. Nykyinen kirjaus painottuu lähisuhdeväkivaltaan, vaikka lasten ja nuorten turvalliseen arkeen liittyvät olennaisesti myös kouluväkivalta, vertaisväkivalta, kiusaamiseen liittyvä väkivalta sekä perheessä tapahtuva tai lapseen kohdistuva väkivalta. Näiden ilmiöiden näkyminen suunnitelmassa vahvistaisi lasten ja nuorten näkökulman huomioimista.

Lisäksi opiskeluhuollon roolia olisi hyvä tuoda tässä kokonaisuudessa nykyistä selkeämmin esille. Pohteen opiskeluhuollolla sekä kuntien ja koulujen toimijoilla on jo olemassa olevia rakenteita ja verkostoja kouluväkivallan, vertaisväkivallan ja muiden turvallisuutta vaarantavien ilmiöiden ehkäisemiseen sekä niihin puuttumiseen. Samalla olisi perusteltua täsmentää, miksi väkivallan ehkäisy on rajattu nimenomaan lähisuhdeväkivaltaan ja miten tämä raja suhteutuu lasten ja nuorten erilaisiin väkivaltakokemuksiin. Lisäksi olisi syytä arvioida, kuvaako lähisuhdeväkivalta käsitteenä riittävän kattavasti lasten näkökulmaa vai tulisiko suunnitelmassa huomioida nykyistä näkyvämmiin myös perheväkivalta, lapseen kohdistuva väkivalta sekä lasten ja nuorten välinen väkivalta.

11. Yleisarvosana työikäisten ja nuorten aikuisten hyvinvointisuunnitelmasta

4

12. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Työikäisten ja nuorten aikuisten osiossa tavoitteet ovat perusteltuja ja ajankohtaisia. Työ- ja toimintakyvyn tukeminen, mielenterveys- ja päihdehaittojen ehkäisy, lähisuhdeväkivallan ehkäisy sekä oikea-aikainen varhainen tuki ovat tärkeitä painotuksia. Myönteistä on, ettei työkykyä tarkastella vain terveyspalvelujen kysymyksenä, vaan yhteys arkeen, osallisuuteen, luonto- ja kulttuurihyvinvointiin sekä laajempiin hyvinvoinnin tekijöihin tunnistetaan.

Nuorten aikuisten sisällyttäminen kokonaisuuteen on tarpeellista, koska opintoihin, työhön ja itsenäiseen elämään siirtymiseen liittyy vaiheita, joissa palvelujen jatkuvuus ja nopea tuki ovat ratkaisevia. Luonnos antaa hyvän lähtökohdan tarkastella työikäisten hyvinvointia kokonaisuutena ja yhdistää ehkäisevää työtä palveluihin.

Myönteistä on myös se, että suunnitelmassa korostetaan eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja palveluiden yhteensovittamista.

13. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Nuorten aikuisten näkökulma jää otsikkotasoa vahvemmaksi vain osittain. Monet toimenpiteet koskevat yleisesti työikäistä väestöä, mutta eivät tunnista opiskeluun, työelämään kiinnittymiseen, palvelujen ikärajoin tai erilaisiin siirtymä- ja katkosvaiheisiin liittyviä tarpeita. Nuorten aikuisten elämäntilanne ja siihen liittyvät tuen tarpeet olisi hyvä huomioida suunnitelmassa nykyistä vahvemmin. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää nuoriin aikuisiin, joilla on samanaikaisesti useita haasteita esimerkiksi mielenterveyteen, päihteisiin, toimeentuloon, asumiseen, yksinäisyyteen tai työ- ja toimintakykyyn liittyen. Suunnitelmassa tulisi kuvata, miten Pohteen palvelut ehkäisevät putoamista palvelujen väliin ja miten hoidon tai

tuen jatkuvuus turvataan esimerkiksi siirryttäessä nuorten palveluista aikuisten palveluihin. Kuten lapset ja nuoret – ikäryhmässä, myös tässä osiossa Pohteen omat palvelut ja vastuut jäävät vähälle huomiolle. Työikäisten sosiaali- ja terveystalvelujen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen, kuntoutuksen, sosiaalipalvelujen, työkyvyn tuen, suun terveydenhuollon, väkivaltatyön ja muiden keskeisten palvelujen konkreettiset tavoitteet alkavalle kaudelle olisi hyvä perusteltua tuoda näkyviin. Työllisyyspalvelujen, oppilaitosten, kuntien ja järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää ja välttämätöntä. Hyvinvointisuunnitelmassa olisi kuitenkin hyvä huomioida, ettei Pohteen oma suunnitelma voi korvata yhteistä toimijoiden välistä sopimista eikä siinä voida määritellä yhteistyökumppaneiden vastuita, vaan sen tulisi ensisijaisesti kuvata Pohteen omaa roolia, tavoitteita ja vastuunottoa yhteistyön kokonaisuudessa.

Miten suunnitelmaa voisi edelleen kehittää?

Nuorille aikuisille olisi perusteltua määritellä omat tavoitteet ja toimenpiteet erityisesti opintojen aloitus- ja keskeytymisvaiheisiin, valmistumiseen, työhön siirtymiseen, työttömyyteen sekä palvelujen ikärajojen ylittämiseen. Hyvinvointisuunnitelmassa voisi tällöin kuvata, miten terveydelliseen tai psykososiaaliseen tuen tarpeeseen reagoidaan nopeasti, miten vastuutaho nimetään ja miten asiakas pääsee takaisin opintojen tai työn pariin. Asiakas ei saa joutua koordinoimaan hajautunutta palvelukokonaisuutta yksin.

Seurantaan tulisi liittää palvelujen saavutettavuutta, odotusaikoja, tuen jatkuvuutta, työ- ja toimintakykyä sekä opintoihin ja työhön kiinnittymistä kuvaavat mittarit siltä osin kuin ne kuuluvat Pohteen toimintaan tai perustuvat yhdessä sovittuun tietopohjaan. Jokaiselle tavoitteelle tulisi nimetä Pohteen sisäinen vastuutaho ja se, missä johtamisrakenteessa tuloksia käsitellään. Yhteistyömittareita voidaan käyttää vain silloin, kun niiden tuottamisesta, tulkinnasta ja jatkotoimista on sovittu kumppaneiden kanssa.

Hyvinvointisuunnitelmassa osa nuorille aikuisille suunnatuista uusista toimenpiteistä perustuu määräaikaiseen hankerahoitukseen. Toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta on tärkeää, että vaikuttaviksi todettuja toimintamalleja voidaan mahdollisuuksien mukaan vakiinnuttaa osaksi pysyvää toimintaa myös hankerahoituksen päättymisen jälkeen. Työllisyyspalveluiden, oppilaitosten, kuntien, järjestöjen ja Pohteen välinen yhteistyö on välttämätöntä, mutta suunnitelmassa olisi hyvä täsmentää eri toimijoiden vastuita ja työnjakoa. Pohteen hyvinvointisuunnitelmassa on perusteltua kuvata ensisijaisesti hyvinvointialueen oma rooli ja vastuu sekä ne yhdyspintatehtävät, joiden toteuttamisesta sovitaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Hyvinvointialueen vastuuksi tulee kuvata työ- ja toimintakyvyn tuen tarpeen tunnistaminen sekä toimintakyvyn palauttaminen ja ylläpitäminen tilanteissa, joissa henkilö ei toimintakykynsä vuoksi kykene osallistumaan työllisyyspalveluihin. Työllisyyspalvelut eivät voi vastata sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeisiin. Nuorten palveluiden osalta olisi perusteltua varmistaa työllisyyspalveluiden edustus niissä yhteistyö- ja johtamisrakenteissa, joissa asetetaan nuoria koskevia tavoitteita tai seurataan niiden toteutumista.

Nuorten aikuisten hyvinvoinnin tarkastelussa olisi hyvä huomioida nykyistä näkyvämmiin myös lapsiperheelliset nuoret aikuiset.

Oulun kaupungin näkökulmasta huomiota kiinnittää tavoite "Elintapaneuvonnan toteutuminen tyypin 2 diabetesriskissä oleville alle 65-vuotiaille", jonka toteuttajiksi on määritelty Pohteen terveyden- ja sairaanhoidon palvelut. Olisi tarpeen arvioida, onko kuntien työikäisiä kohtaavat palvelut ja kuntien liikuntaneuvonta tarkoituksellisesti jätetty tämän kirjauksen ulkopuolelle. Kunnissa toteutettava liikuntaneuvonta voi toteutustavoiltaan vaihdella, mutta se muodostaa olennaisen osan elintapaohjauksen kokonaisuutta ja palveluketjua. Tämän vuoksi myös kuntien liikuntaneuvonta olisi perusteltua mainita tässä yhteydessä.

Suunnitelman kohdassa "Toteutamme koko Pohjois-Pohjanmaan alueella elintapaohjauksen yhteistyökäytäntöä" kuntien työikäisiä kohtaavat palvelut ja liikuntaneuvonnan alueverkosto on huomioitu yhteistyötahoina. Johdonmukaisuuden näkökulmasta olisi perusteltua, että kuntien rooli ja kirjaamiskäytäntöihin liittyvät näkökulmat näkyisivät samalla tavalla myös muissa liikuntaneuvontaa ja elintapaohjausta koskevissa kirjauksissa.

14. Yleisarvosana ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelmasta

4

15. Mikä suunnitelmassa oli hyvää ja onnistunutta?

Suunnitelmassa tunnistetaan hyvin ikääntyneen väestön hyvinvointiin vaikuttavat keskeiset tekijät. Toimintakyvyn, osallisuuden, turvallisuuden, kotona asumisen tukemisen sekä yksinäisyyden ehkäisyn merkitys tulee suunnitelmassa hyvin esille. Kokonaisuus tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa ennakkoivaa toimintaa ja tunnistaa tuen tarve ennen raskaampien palvelujen tarvetta. Tämä lähtökohta on säilytettävä, mutta se on kytkettävä nykyistä selvemmin Pohteen omiin palveluihin ja vastuisiin.

Ikääntyneiden hyvinvointia tarkastellaan kokonaisvaltaisesti ja ennaltaehkäisevän työn merkitys tunnistetaan suunnitelmassa hyvin. Ikäihmisten hyvinvoinnin edistämisen yhteistyörakenteeksi perustettu hyte-työn foorumi on lupaava

yhteistyömuoto. Sen avulla hyvinvointialue ja kunnat voivat käsitellä säännöllisesti ikääntyneiden hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä, kehittää yhteisiä toimenpiteitä sekä jakaa ja levittää hyviä käytäntöjä.

16. Miten suunnitelmaa pitäisi mielestäsi muuttaa?

Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?

Ikääntyvän väestön määrän kasvu ja sen vaikutukset palvelutarpeisiin olisi hyvä tuoda suunnitelmassa nykyistä vahvemmin esiin. Väestörakenteen muutos edellyttää pitkäjänteistä ennakointia sekä hyvinvointialueelta että kunnilta.

Luonnos ei kuvaa riittävän konkreettisesti, miten Pohteen omat palvelut edistävät ikääntyneiden hyvinvointia ja toimintakykyä. Suunnitelmaan olisi perusteltua sisällyttää ainakin asiakas- ja palveluohjauksen, kotiin vietävien palvelujen, geriatrinen palvelujen, kuntoutuksen, omaishoidon tuen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen, suun terveydenhuollon, sosiaalipalvelujen ja erikoissairaanhoidon roolit. Samalla tulisi tarkentaa, miten ennaltaehkäisevä työ näkyy palvelujen käytännöissä, henkilöstön tehtävissä ja johtamisessa.

Ikääntyneiden yksinäisyyden ja mielen hyvinvoinnin näkökulmaa olisi perusteltua vahvistaa. Yksinäisyyden, sosiaalisten suhteiden vähentymisen ja mielenterveyden haasteiden tunnistaminen tulisi kytkeä osaksi Pohteen ikääntyneitä kohtaavien palvelujen toimintaa ja palveluohjausta.

Kuntien vastuulla olevat asumisen, liikkumisen, kulttuurin, liikunnan ja muun elinympäristön ratkaisut sekä järjestöjen toiminta ovat olennaisia, mutta niitä ei pidä esittää Pohteen yksipuolisesti määrittelemänä tehtävinä. Pohteen tulisi kuvata oma panoksensa, tiedonvaihdon ja yhteistyön rakenteet sekä ne asiat, joista sovitaan yhteisesti. Vastuunjaon on oltava ymmärrettävä myös kuntalaiselle, asiakkaalle ja läheisille.

Miten suunnitelmaa voisi edelleen kehittää?

Suunnitelmassa olisi hyvä tarkentaa palveluohjauksen, kuntoutuksen ja omaishoidon merkitystä osana ikääntyneiden toimintakyvyn ja hyvinvoinnin tukemista. Ikääntyneiden HYTE-työn foorumin asemaa, tehtäviä ja toimivaltaa kannattaisi ehkä täsmentää. Suunnitelmasta ei käy riittävän selvästi ilmi, onko foorumi ensisijaisesti keskustelu- ja tiedonvaihtorakenne vai vastaako se myös tavoitteiden yhteisestä toimeenpanosta ja seurannasta.

Digitaalisten palveluiden yleistyessä on tärkeää varmistaa, että palvelut ovat saavutettavia myös niille ikääntyneille henkilöille, joilla ei ole riittäviä digitaitoja tai mahdollisuuksia käyttää sähköisiä palveluja. Digitaalisten palveluiden rinnalla tulee olla tarjolla henkilökohtaista neuvontaa ja palveluohjausta.

Lisäksi palveluiden alueellinen yhdenvertaisuus ja ikääntyneiden erilaiset elämäntilanteet olisi hyvä huomioida nykyistä näkyvämmiin. Pohteen tulisi määritellä, miten seurannassa havaittuihin ongelmiin reagoidaan ja kuka vastaa korjaavista toimista. Tietoa ei tule kerätä vain raportointia varten, vaan sen on johdettava päätöksiin palvelujen sisällöstä, saatavuudesta ja resurssien kohdentamisesta. Yhdyspintojen tavoitteet ja mittarit on valmisteltava yhdessä kuntien ja järjestöjen kanssa, ja niiden toteutumista tulee arvioida yhteisissä sovituisissa rakenteissa.

Oulun kaupungin näkökulmasta kunnille tulisi mahdollistaa mahdollisimman laajat kirjaamisoikeudet niiden ikäryhmien osalta, joille kunnissa tarjotaan liikuntaneuvontaa. Nykyisen kirjauksen perusteella voi syntyä tulkinta, että kuntien liikuntaneuvojien rajattu luku- ja kirjaamisoikeus potilastietojärjestelmään koskisi ainoastaan tyyppin 2 diabetesriskissä olevia alle 65-vuotiaita henkilöitä. Olisi perusteltua täsmentää, onko tämä tarkoituksenmukainen rajausta vai voitaisiinko kirjaamisoikeutta tarkastella laajemmin osana liikuntaneuvonnan palveluketjua. Mikäli lainsäädäntö sen mahdollistaa, olisi tarkoituksenmukaista selvittää mahdollisuudet myöntää kuntien liikuntaneuvojille rajattu luku- ja kirjaamisoikeus potilastietojärjestelmään.

17. Olen tutustunut kyselyn [tietosuojaselosteeseen](#) ja ymmärrän, miten antamiani henkilötietoja käsitellään. Hyväksyn tietojeni käsittelyn tietosuojaselosteen mukaisesti. *

Kyllä